

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sancti Hieronymi Stridonensis, Sanctae Romanae Ecclesiae Presbyteri Cardinalis Epistolae In Tres Libros distributae

Hieronymus, Sophronius Eusebius

Coloniae Agrippinae, 1674

II. Ad Paulinum. Frater Ambrosius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37862

ris verbis explicavit : nec pertimuit * Evan- * evan-
gelicam majestatem sub metri leges mittere. De gelij ve-
catefis vel mortuis, vel viventibus taceo, quo- ritatem.
rum in scriptis suis & vires manifestæ sunt, & vo-
luntas. Nec statim pravâ opinione fallaris, con-
tra gentes hoc esse licitum, in alijs disputationi-
bus dissimulandum : quia omnes penè omnium
libri, exceptis his, qui cum Epicuro literas non
didicerunt, eruditionis doctrinæque plenissimi
sunt. Quanquam ego illud magis reor, quod di-
stanti venit in mentem, non te ignorare quod
semper à doctis viris usurpatum est : sed per te
mihi proponi ab alio quæstionem, qui fortè pro-
pter amorem historiarum Salustij, Calphurnius
cognomento Lanarius sit. Cui, quæso, ut sua-
deas, ne vescentium dentibus edentulus invi-
deat, & oculos caprearum talpa contemnat. Di-
ves (ut cernis) ad disputandum materia; sed jam
epistolaris angustia finienda est.

II Hieronymus Paulino. *Ad sacrarum literarum
studium varijs exemplis provocat simulque illarum
difficultatem ostendit, & studium in sacris
discendis necessarium probat : postremò
de perfecto mundi contemptu disserit.*

FRater Ambrosius tua mihi munuscula perfe-
rens, detulit & suavissimas literas: quæ à prin-
cipio amicitiarum, fidem jam probatæ fidei, & ve-
teris amicitia præferrebant. VERA ENIM illa
necessitudo est, & Christi glutino copulata,
quam non utilitas rei familiaris, non præsen-
tia

tia tantum corporum, non subdola & palpās adu-
latio, sed Domini timor, & divinarum scriptu-
rarum studia conciliant. Legimus in veteribus hi-
storijis, quosdam lustrasse provincias, novos adij-
se populos, maria transisse, ut eos, quos ex libris
noverant, coram quoque viderent. Sic Pythago-
ras Memphiticōs vates, sic Plato Ægyptum &
Architam Tarentinum, eamque oram Italiae, quae
olim magna Græcia dicebatur, laboriosissime
peragravit: ut qui Athenis magister erat & po-
tens, cujusque doctrinam academiae gymnasia
personabant, fieret peregrinus, atque discipulus,
malens aliena verecunde discere, quàm sua im-
pudenter ingerere. Denique cum literas quasi to-
to fugientes orbe persequitur, captus à piratis, &
venundatus etiam tyranno crudelissimo paruit,
captivus, vincus, & servus. Tamen quia philoso-
phus, major e mente se fuit. Ad Titum Livium
laeteo eloquentiae fonte manantem de ultimis Hi-
spaniae Galliarumque finibus quosdam venisse
nobiles legimus, & quos ad contemplationem sui
Roma non traxerat, unius hominis fama perdu-
xit. Habuit illa aetas inauditum omnibus seculis
celebrandumque miraculum, ut tantam urbem
ingressi, aliud extra urbem quaerent. Apol-
lonius, sive ille Magus (ut vulgus loquitur) sive
Philosophus (ut Pythagorici tradunt) intravit Per-
sas, pertransivit Caucasum, Albanos, Scythas,
Massagetas, opulentissima Indiae regna penetra-
vit: & ad extremum latissimo Phison amne trans-
misso, pervenit ad Brachmanas: ut Hiarcham in
throno sedentem aureo, & de Tandali fonte po-
tantem, inter paucos discipulos de natura, de mo-
tibus

*Plato.**Livius.**Apollo-
nius.*

abus syderum ac dieru cursu audiret docentem. Inde per Elamitas, Babylonios, Chaldaeos, Medos, Assyrios, Parthos, Syros, Phoenices, Arabes, Palaestinos reversus Alexandriam, perrexit ad Aethiopiam: ut gymnosophistas, & famosissimam Solis mensam videret in sabulo. Invenit ille vir ubique quod disceret, & semper proficiens, semper se melior fieret. Scripsit super hoc plenissime octo voluminibus Philostratus. Quid loquar de seculi voluminibus? cum Apostolus Paulus vas electionis & magister gentium, qui de conscientia tanti in se hospitis loquebatur. An experimentum quaritis ejus, qui in me loquitur Christus? post Damascum Arabiamq; lustratam ascenderit Hierosolymam, ut videret Petrum, & manserit apud eum diebus quindecim? Hoc enim mysterio hebdomatis & ogdoatis, futurus gentium praedicator instrueadus erat. Rursumque post annos quatuordecim, assumpto Barnaba & Tito exposuerit cum Apostolis Evangelium, ne forte in vacuum curreret, aut cucurrisset. Habet enim nescio quid latentis *ενεργειας* viva vox, & in aures discipuli de authoris ore transfusa fortius sonat. Unde & Aeschines, cum Rhodi exularet, & legeretur illa Demosthenis oratio, quam adversus eum haberat, mirantibus cunctis atque laudantibus, suspirans ait: Quid, si ipsam audissetis bestiam sua verba resonantem? Nec hoc dico, quod sit in me aliquid tale, quod vel a me audire, vel discere possis: sed quod ardor tuus ac discendi studium etiam absque nobis per se probari debeat. Ingenium docile, & sine doctore laudabile est. Non quid invenias, sed quid quaeras, consideramus. Mollis cera, &

Paulus, Act. 9.

2. Tim. 1. 2. Cor. 13.

Gal. 1.

Gal. 2.

Aeschines.

&

& ad formandam facilis, etiam si artificis & ple-
 stæ cessent manus; tamen virtute totum est, quic-
 quid esse potest. Paulus Apostolus ad pedes Gra-
 malielis legem Domini & prophetas didicisse se
 gloriatur, ut armatus spiritualibus telis, post-
 ea diceret confidenter: Arma militiæ nostræ
 non carnalia sunt, sed potentia Deo ad destru-
 ctionem mutationum, consilia destruentes; &
 omnem altitudinem extollentem se, adverte-
 scientiam Dei, & captivantes omnem intelle-
 ctum ad obediendum Christo: & parati subju-
 gare omnem inobedientiam. Ad Timotheum
 scribit, ab infantia sacris literis eruditum, &
 hortatur ad studium lectionis, ne negligat gra-
 tiam, quæ data sit ei per impositionem manuum
 presbyterij. Tito præcipit, ut inter cæteras
 virtutes Episcopi, quem brevi sermone depin-
 xit, scientiam quoque eligat scripturarum. Ob-
 tinentem, inquit, eum, qui secundam doctrinam
 est fidelem sermonem, ut potens sit exhortari
 in doctrina sana, & contradicentes revincere.
 SANCTA quippe rusticitas solum sibi prodest:
 & quantum ædificat ex vitæ merito Ecclesiam
 Christi, tantum nocet, si destruentibus non
 resistat. Malachias propheta, immo per Malachiam
 Dominus, interrogavit sacerdotes legentes.
 In tantum sacerdotis officium est, interrogatum
 respondere de lege. Et in Deuteronomio
 legimus: Interroga patrem tuum, & annuntiabit
 tibi, seniores tuos, & dicent tibi. In Psal-
 mo quoque centesimo decimo octavo: Cantabiles
 mihi erant justificationes tuæ in loco peregrinationis
 meæ. Et in descriptione justi viri, cum

*Act. 21.**2. Cor. 10.**2. Tim. 3.**1. Tim. 4.**Tit. 2.**Mal. 2.**Deut. 32.*

cum cum David arbori vitæ, quæ est in paradiso, compararet, inter cæteras virtutes & hoc intulit: In lege Domini voluntas ejus, & in lege ejus meditabitur die ac nocte. Daniel in fine sacratissimæ visionis, justos ait fulgere sicut stellas, & intelligentes, hoc est, doctos, quasi firmamentum. Vides, quantum inter se distent iusta rusticitas, & docta justitia. Alij stellis, alij cælo comparantur. Quanquam juxta Hebraicam veritatem utrumque de eruditis possit intelligi. Ita enim apud eos legimus: Qui autem docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti; & qui ad justitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates. Cur dicitur Paulus Apostolus vas electionis? Nempe quia vas legis, & sanctarum scripturarum armarium est. Pharisei stupent ad doctrinam Domini, & mirantur in Petro & Joanne, quomodo legem sciant, cum literas non didicerint. Quicquid enim alijs exercitatio & quotidiana in lege meditatio tribuere solet, illis Spiritus sanctus suggererat. Et erant, juxta quod scriptum est, *ἑσθὶ δακρυοί*. Duodecim annos Saluator impleverat, & in templo fenestras de quæstionibus legis interrogans, magis docet, dum prudenter interrogat. Nisi forte rusticum Petrum, rusticum dicimus Joannem: quorum uterque dicere poterat, Et si imperitus sermone, non tamen scientiâ. Joannes rusticus, piscator, indoctus? Et unde vox illa obsecro: In principio erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum? *λόγος* enim Græcè multa significat. Nam & verbum est, & ratio, & supputatio, & causa uniuscujusque rei, per quam sunt singula, quæ

*Pf. 1.**Dan. 12.**Vas electionis**Paulus**Matt. 13.**Act. 4.**Isa. 54.**Luc. 2.**2. Reg. 11.**Ioan. 1.**λόγος.*

quæ subsistunt. Quæ universa rectè intelligi nemo a
 in Christo. Hoc doctus Plato nescivit, hoc nichus
 mosthenes eloquens ignoravit. Perdam, imminat)
 sapientiam sapientum, & prudentiam prudentiippo: I
 reprobabo. Vera sapientia perdet fallam sapientiam. Et quanquam stultitia prædicationum ut de m
 cruce sit: tamen Paulus sapientiam loquitur. Eundem
 perfectos. Sapientiam autem non seculi huius, de extre
 principium istius seculi, quæ destruitur, sed loquitur
 tur Dei sapientiam in mysterio absconditam, in aq;
 quam prædestinavit Deus ante secula. Dei literas l
 entia Christus est: Christus enim Dei virtus, verba D
 Dei sapientia. Hæc sapientia in mysterio abscondita est; de qua & noni Psalms titulus prænotat in libro
 Pro occultis filij, in quo sunt omnes thesauri ostendit
 pientie & scientie absconditi, & qui in mysterio mira do
 absconditus erat, prædestinatus est ante seculum, b
 Prædestinatus autem & præfiguratus in lege de disci
 prophetis. Undè & prophete appellabantur, quæ q
 dentes, quia videbant eum, quem cæteri non videbant. Hæc à r
 debant. Abraham vidit diem ejus, & lætatur in pistorari
 Aperiebantur cæli Ezechieli, qui populo peccatorum intellige
 tori clausi erant. Revela, inquit David, occultum monitu
 meos: & considerabo mirabilia de lege tua. de Gran
 enim spiritualis est, & revelatione opus est, ut metris,
 religatur, ac revelatâ facie Dei, gloriam agis, Me
 templemur. LIBER in Apocalypsi septem signatissima e
 signatus ostenditur, quem si dederis homini scribere, p
 ti literas, ut legat, respondebit tibi: Non possunt, &
 signatus est enim. Quanti hodie putant, se non nistrant
 literas, & tenent signatum librum: nec aperire possunt, se
 possunt, nisi ille referaverit, qui habet clavem, &
 David, qui aperit, & nemo claudit: claudit opuscu
 nec

Isa. 29.

1. Cor. 1.

1. Cor. 2.

Sapientia
abscon-
dita.

1. Cor. 1.

Coloss. 2.

Propheta
dicti vi-
dentes.

1. Reg. 9.

Ioan. 8.

Ezech. 1.

Pf. 118.

Rom. 7.

2. Cor. 3.

Apoc. 5.

Isa. 29.

Apoc. 3.

nemo aperit. In actibus Apostolorum sanctus Eu- *Act. 8.*
 nuchus, imò vir (sic enim eum Scriptura cogno- *Eunu-*
 minat) cum legeret Esaiam, interrogatus à Phi- *chus.*
 lippo: Putas-ne intelligis quæ legis? respondit:
 Quomodo possum, nisi aliquis me docuerit? Ego
 de me interim loquar, nec sanctior sum hoc
 Eunuchus, nec studiosior, qui de Æthiopia, id est,
 de extremis mundi finibus, venit ad templum,
 reliquit aulam regiam: & taatus amator legis di-
 vinaq; scientiæ fuit, ut etiam in vehiculo sacras
 literas legeret. Et tamen cum librum teneret, &
 verba Domini cogitatione conciperet, linguâ
 solveret, labijs personaret, ignorabat eum, quæ
 in libro nesciens venerabatur. Venit Philippus,
 ostendit ei Jesum, qui clausus latebat in litera. O
 mira doctoris virtus. Eâdem horâ credit Eunu-
 chus, baptizatur, & fidelis & sanctus factus est, ac
 de discipulo magister, plus in deserto fonte Ec-
 clesia, quàm in aurato Synagogæ templo reperit.
 Hæc à me breviter perstricta sunt (nequè enim e-
 pistolaris angustia evagari longius patiebatur) ut
 intelligeres, te in Scripturis sanctis sine prævio &
 monitore semitam non posse ingredi. Taceo * mo-
 de Grammaticis, Rhetoribus, Philosophis, Geo- *strante.*
 metris, Dialecticis, Musicis, Astronomis, Astrolo-
 gis, Medicis: quorum scientia mortalibus vel uti-
 lissima est, & in tres partes scinditur: τὸ δόγμα,
 τὴν μέθοδον, τὴν ἐμπειρίαν. Ad minores artes ve-
 niam, & quæ non tam linguâ, quàm manu admi-
 nistrantur. Agricola, cæmentarij, fabri, metallo-
 rum lignorumve cæsores, lanarij quoque & fullo-
 nes, & cæteri, qui variam supellectilem & vilia
 opuscula fabricant, absque doctore non possunt

*In scri-
ptura
tractato.
res impe-
ritos &
temera-
rios.*

*In sciolos
& hu-
manitas
scripturis
abutenti-
bus.*

esse quod cupiunt. Quod medicorum est, mittunt medici: tractant fabrilis fabri. SCRIPTURARUM ars est, quam sibi passim vendicant. Scribimus indocti docti poemata passim. Hanc garrula anus, hanc lirus senex, hanc sophista verbosus, hanc versi praesumunt, lacerant, docent antequam discant. Alij adducto supercilio grandia trutinantes, inter mulierculas de sacris philosophantur. Alij discunt (proh pudor!) minis, quod viros doceant: & ne parum hanc quaedam facilitate verborum, imo audacia, lerunt alijs, quod ipsi non intelligunt. Tu de mei similibus, qui si forte ad scripturas etas post seculares literas venerint, & se ne composito aures populi mulserint, qui dixerint, hoc legem Dei putant: nec sentiantur, quid Prophetarum, quid Apostolorum sint: SED AD sensum suum incongrua testimonia. Quasi grande sit, & non vitium docendi genus, depravare sententiam ad voluntatem suam scripturam trahere, gnantem. Quasi non legerimus Homero Odonas & Vergilio centonas: ac non sic etiam ronem sine Christo possimus dicere Christianam quia scripserit; Jam redit & virgo, redemptoria regna: Jam nova progenies coelo deditur alto. Et patrem loquentem ad filium te meae vires, mea magna potentia solus. Ista verba Salvatoris in cruce: Talia perstabat morans fixusque manebat. Puerilia sunt haec, & culatorum ludo similia, docere quod ignorat, ut cum stomacho loquar, ne hoc quidem scire

nescias. Nolo offendaris in scripturis sanctissimis *Simplici-*
 plicitate: & quasi vilitate verborumque vel vitio *tas scri-*
 interpretum, vel de industria sic prolata sunt, ut *ptura,*
 rusticam concionem facilius instruerent, & in una
 eademque sententia aliter doctus, aliter audiret in-
 doctus. Non sum tam petulans & hebes, ut hæc me
 nosse pollicear, & eorum fructus capere, quorum
 radices in cælo fixæ sunt, sed velle fateor. Seden-
 time præfero, magistrum renuens, comitè spon-
 deo, Petenti datur: pulsanti aperitur: quærens in- *Matt. 7.*
 venit. DISCAMUS in terris, quorum nobis scientia
 perseveret in cælo. Obvijs te manibus excipiam:
 & (ut ineptè aliquid, ac de Hermagoræ tumidita-
 te effundam) quicquid quæsieris, tecum scire cona-
 bor. Habes hic amantissimum tui fratrem Euse-
 bium, qui literarum tuarum mihi gratiam dupli-
 cavit, referens honestatem morum tuorum, con-
 temptum seculi, fidem amicitia, amorem Christi.
 Nam prudentiam & eloquij venustatem etiam
 absque illo ipsa epistola præferebat. Festina, quæ-
 sore, & HÆRENTIS in salo naviculæ funem ma-
 gis præcide, quàm solve: Nemo renuntiaturus se-
 culo bene potest vendere, quæ contempsit ut ven- *Ad modum*
 deret. Quicquid in sumptus de tuo tuleris, pro lu- *contem-*
 cro computa. Antiquum dictum est: Avaro tam *nendam*
 deest quod habet, quàm quod non habet. CRE- *Et relin-*
 DENTI totus mundus divitiarum est. Infidelis et *quendum*
 iam obolo indiget. Sic vivamus, tanquam nihil *adhorta-*
 habentes, & omnia possidentes. Victus & ve- *tio.*
 stitutus divitiarum Christianorum. Si habes in po- *2. Cor. 6.*
 testate rem tuam, vende: si non habes, *1. Tim.*
 projice. Tollenti tunicam, & pallium relin- *Matt. 5.*
 quendum est. Scilicet, nisi tu semper recra-
 stinans,

stinans, & diem de die trahens cautè & pedeps labe
 rim tuas possessiunculas vendideris, non habere p
 Matt. 4. Christus unde alar pauperes suos. Totum litne &
 dedit, qui se ipsum obtulit. Apostoli navem ortem
 Luc. 21. tum & retia reliquerunt; vidua duo æra militam, q
 Gazophylacium, & præfertur Cræsi divitijs, uoniam
 CILE contemnit omnia, qui se semper cogitatur
 se moriturum.

III. Hieronymus Sabiniano Diacono. Objurgatio non
 ria est, simulque ad poenitentiam exhortatoria. am? Et
 probus enim & lascivus Diaconus, qui virg ab irat
 sacram etiam in sacro loco ad stuprum sollicitus inuic
 ras, manebat in sua improbitate obstina- um, q
 tus, & Hieronymo petulanter gredi a
 obtrebatat. ut, tir
 viunt

1. Reg. 15. Samuel quondam lugebat Saulem, qui pe que di
 Stuerat Dominum, quod unxisset eum Re. lio, c
 1. Cor. 5. super Israel. Et Paulus Coriathios, in quibus tempora
 diebatur fornicatio, & talis fornicatio, quæ idem
 inter gentes, & quidem voce flebili commo non pro
 2. Cor. 12. bat, dicens: Ne cum rursus venero, humili- nei, qu
 Deus apud vos, & lugeam multos ex his, quaciam.
 te peccaverunt, & non egerunt poenitentia, c
 super immunditijs, quas gesserunt in impu- s: q
 tia & fornicatione. Si hoc Propheta & Apostolent: C
 nullâ ipsi labe maculati, clementi in cunctos in excel
 te faciebant, quanto magis ego ipse peccat in secul
 te debeo facere peccatorem? qui non vis & fluctu
 post ruinam, nec oculos ad cælum levare causa ju
 Luc. 15. proditâ patris substantiâ, porcorum filiquæ man
 lectaris, & superbiæ prærupta conscendentim sup